Ο θάνατος του Μινώταυρου σήμανε και το τέλος της μινωικής κυριαρχίας στην Αττική. Καθετί παλιό είχε πια εκλείψει. Ο Θησέας θυσίασε στους θεούς αμέσως μόλις βγήκε στο Φάληρο. Οι Αθηναίοι, που έκλαιγαν τον θάνατο του Αιγέα και τον, όπως νόμιζαν, χαμό των παιδιών τους, μετέτρεψαν το πένθος σε γιορτή, όταν στην πόλη έφτασε ο απεσταλμένος του Θησέα για να αναγγείλει τον ερχομό τους. Ο ίδιος ο ήρωας πολύ λυπήθηκε όταν έμαθε τον θάνατο του Αιγέα αλλά έμεινε μοναδικός βασιλιάς και παρηγορήθηκε μ' αυτό.

Η οικογένεια κάθε νέου ή νέας που σώθηκε, ορίστηκε να καταβάλει ένα ετήσιο ποσό για να γίνονται τελετές και θυσίες, γιορτές για την επιστροφή, την οργάνωση των οποίων ανέλαβαν οι Φυταλίδες, οι ίδιοι εκείνοι που είχαν εξαγνίσει τον Θησέα από τους φόνους των ληστών, όταν από την Τροιζήνα ερχόταν στην Αθήνα. Κι εκείνο το πλοίο που τους πήγε στην Κρήτη και τους έφερε από εκεί, φρόντισαν να διατηρηθεί στους επόμενους αιώνες. Ήταν η Σαλαμινία το ένα από τα δυο ιερά πλοία (το άλλο ήταν η Πάραλος) που οι Αθηναίοι χρησιμοποιούσαν σε δημόσιες αποστολές. Στα χρόνια του Δημητρίου του Φαληρέα (350 – 283 π.Χ.) υπήρχε ακόμα.

Βασίλευσε αρκετά χρόνια και ένωσε την Αττική σε ένα βασίλειο: Κάθε οικισμός λεγόταν «Αθήνη» προς τιμή της Αθηνάς. Οι ενωμένοι σε έναν οικισμοί, ήταν οι «Αθήνες», όλες μαζί, γι' αυτό και «Αθήναι» ονομάστηκε το βασίλειό του. Λάμπρυνε την πόλη κάτω από την Ακρόπολη, ίδρυσε, λένε, αυτός τα Παναθήναια προς τιμή της Αθηνάς (και για να γιορτάζεται στο διηνεκές η ένωση των οικισμών σε έναν) και τα Ίσθμια προς τιμή του Ποσειδώνα, προστάτεψε τους φτωχούς και καταφρονεμένους. Στην εποχή του, οι Ηρακλείδες, οι απόγονοι του Ηρακλή, εκδιώχτηκαν από τον Ευρυσθέα και βρήκαν στην Αττική φιλόξενο έδαφος. Ο ίδιος ο Θησέας πολέμησε στο πλάι τους. Συνέβη στον Μαραθώνα.

Από τους αρχαιότερους και πιο σπουδαίους δήμους της Αττικής, ο Μαραθώνας αποτελούσε μαζί με τους δήμους Οινόης, Τρικόρ**υ**νθου και Προβαλίνθου, την ιωνική τετράπολη, ένα ομοσπονδιακό κράτος του οποίου ιδρυτής φέρεται να ήταν ο Ξούθος, ο γιος του Έλληνα και πατέρας του Ίωνα. Με τους κατοίκους του Μαραθώνα να είναι οι πρώτοι που αναφέρονται ότι λάτρεψαν τον Ηρακλή ως θεό και του έκτισαν ναό, το Ηράκλειο. Όλα αυτά, επειδή εκεί συνέβη η πρώτη σύγκρουση Πελοποννησίων και Ηρακλειδών.

Ο Ευρυσθέας, όπως είναι γνωστό, κατατυράννησε τον Ηρακλή, βάζοντάς τον να κάνει τους

δώδεκα άθλους. Όταν ο Ηρακλής πέθανε, άφησε πάνω από εβδομήντα γιους και μία κόρη, τη Μακαρία. Ο Ευρυσθέας τους κυνήγησε κι αυτοί, με αρχηγό τον Ύλλο, κατέφυγαν στην Αττική, όπου τους φιλοξένησε ο Θησέας. Ο Ευρυσθέας του ζήτησε να παραδώσει τα παιδιά κι, όταν εισέπραξε άρνηση, εκστράτευσε εναντίον της Αθήνας. Η μάχη έγινε στον Μαραθώνα και ο Ευρυσθέας αποκρούστηκε κι αναγκάστηκε να εγκαταλείψει. Κι αυτό, επειδή η μοναδική κόρη του Ηρακλή, οδηγημένη από έναν χρησμό, θυσιάστηκε για να σώσει τους άλλους. Καθώς ο βασιλιάς των Μυκηνών έφευγε, τον πρόλαβε ο παλιός σύντροφος του Ηρακλή, ο Ιόλαος, και τον σκότωσε. Και για να μην υπάρχει αμφιβολία για το πώς ο Ιόλαος κατάφερε να σκοτώσει τον Ευρυσθέα καθώς πια είχε γεράσει, ειπώθηκε ότι του ξανάδωσε τα νιάτα του η Ήβη, γυναίκα του Ηρακλή μετά την αποθέωσή του και το ανέβασμά του στον Όλυμπο. Ο Ιόλαος έκοψε το κεφάλι του αντιπάλου του και το έθαψε σε ένα ύψωνα, στον Μαραθώνα, που το έδειχναν και το ονόμαζαν «Ευρυσθέως Κεφαλή». Δίπλα στο ύψωμα, υπήρχε μια πηγή που την βάφτισαν Μακαρία, για να θυμούνται τη θυσία της μοναχοκόρης του Ηρακλή.

Κατά άλλη εκδοχή, ο Ύλλος, ο πιο μεγάλος από τους γιους του Ηρακλή ήταν που κυνήγησε τον Ευρυσθέα. Τον πρόλαβε στην Κακιά Σκάλα (στις Σκιρωνίδες Πέτρες), τον αιχμαλώτισε και τον έσυρε στην γιαγιά του, την πια γριά Αλκμήνη. Εκείνη δεν είχε καμιά αναστολή να σκοτώσει τον άνθρωπο που είχε κάνει αβίωτο τον βίο του γιου της και ήθελε να ξεπαστρέψει και τα εγγόνια της. Μια άλλη εκδοχή θέλει τον Ύλλο να πήγε στην γιαγιά του μόνο το κεφάλι του ήδη σκοτωμένου Ευρυσθέα. Εκείνη έβγαλε τα μάτια του με μια καρφίτσα.

(τελευταία επεξεργασία, 29 Απριλίου 2021)